

جداسازی گردوهای پر، نیم پر و پوک به روش غیر مخرب با استفاده از منطق فازی

رضا خاک‌رنگین<sup>۱\*</sup>، داود محمد زمانی<sup>۱</sup> و سکینه خاک‌رنگین<sup>۲</sup>

تاریخ دریافت: ۱۳۹۵/۲/۲۹

تاریخ پذیرش: ۱۳۹۵/۳/۳۱

### چکیده

گردو یکی از مهمترین محصولات باغی در سراسر جهان است. این محصول در کشاورزی ایران نیز نقش مهمی دارد. یکی از دلایل مقدار کم صادرات گردو ی ایرانی، محصول غیریکنواخت است که استفاده از ارقام متفاوت از دلایل آن است. یکی از بهترین راه حل‌ها برای از بین بردن عدم یکنواختی محصول گردو در افزایش صادرات آن، درجه‌بندی گردو با پوسته یا مغز گردو (پوسته‌جدا) با استفاده از یک روش غیرمخرب می‌باشد. هدف کلی از انجام این پژوهش جداسازی گردوهای پر، نیم پر و پوک، بدون شکستن آن‌ها با تکیه بر روشهای آنالیز صدا و منطق فازی انجام شد. در جداسازی گردو با استفاده از اکوستیک از پردازش صدای برخورد استفاده شد. در این راستا پارامترهای مؤثر در جداسازی و تشخیص کیفیت مورد نظر مورد مطالعه و بررسی قرار گرفت. از جمله این پارامترها می‌توان به ویژگی هندسی، اندازه و شکل گردو اشاره نمود. به همین منظور تعداد ۳۰۰ عدد گردو برای استفاده در آزمایش‌ها از یک باغ گردو و به صورت تصادفی انتخاب شد. در این مرحله هر گردو از سه جهت پشت، پهلو و شکم با ارتفاع ۳۰ سانتی‌متر از سطح محفظه صدا، رهاسازی شد، در ادامه صداها بوسیله آکوستیک ضربه روی محفظه صدای ساخته شده با سطح چوبی و شیب ۴۵ درجه توسط میکروفن موجود در آن دریافت و ضبط گردید. داده‌های حاصل از سیگنال‌های صوتی در حوزه زمان در رایانه ذخیره و کدنویسی در محیط برلانه نویسی نرم‌افزار MATLAB انجام گردید، سپس بوسیله منطق فازی تجزیه و تحلیل شد. نتایج حاصل از این پژوهش نشان داد که، در مورد طبقه‌بندی گردو، درخت‌های تصمیم‌گیری به علت سادگی ساختار و ایجاد قوانین فازی و مقادیر آستانه‌ای توابع عضویت، باعث آسان نمودن سامانه استنتاج فازی با دقت بالا می‌گردد. مدل نهایی فازی ارائه شده برای طبقه‌بندی گردو به ۲ کلاسه برابر با دقت ۰/۰۸۷ درصد جداسازی و ۳ کلاسه با دقت ۰/۰۸۰ درصد جداسازی بدست آمد.

واژه‌های کلیدی: گردو، منطق فازی، پردازش صدا، غیر مخرب، درجه‌بندی

<sup>۱</sup>باشگاه پژوهشگران جوان و نخبگان، واحد تاکستان، دانشگاه آزاد اسلامی، تاکستان، ایران

<sup>۱</sup>باشگاه پژوهشگران جوان و نخبگان، واحد تاکستان، دانشگاه آزاد اسلامی، تاکستان، ایران

<sup>۲</sup>دانشگاه آزاد اسلامی، واحد اردبیل، باشگاه پژوهشگران جوان و نخبگان، اردبیل، ایران

نویسنده مسئول: Email: reza.khakangin@yahoo.com

مقدمه

گردو یکی از محصولات مهم خشکباری دنیا می باشد که سطح زیر کشت و تولید آن هر ساله رو به فزونی دارد به طوریکه بر اساس آمار سازمان جهانی خواروبار و کشاورزی (فائو) میزان صادرات این محصول در سال ۲۰۰۸ حدود ۱.۱۷ میلیارد دلار بوده است. ایران به عنوان منشاء گردو بوده و چهارمین کشور تولید کننده آن در دنیا می باشد که بیش از ۸ درصد سطح زیر کشت گردوی بارور دنیا و بیش از ۶ درصد میزان تولید گردوی دنیا را در اختیار دارد اما سهم ایران از بازار جهانی این محصول فقط ۰.۱۵۳ درصد صادرات مغز و ۰.۰۷۷ صادرات گردو با پوست چوبی می باشد. (کانون گردو ۱۳۹۰). (FAO, 2010) تولید سالانه گردو جهانی بالاتر از ۱۶ میلیون تن است. این محصول یک نقش کلیدی برای اقتصاد کشاورزی ایران ایفا می کند. طبق آمار فائو ایران کمت از یک درصد صادرات بین الم للی این محصول را دارد.

در جداسازی و درجه بندی محصولات کشاورزی از روش های مختلفی استفاده می شود، که در این میان روش های غیر مخرب و غیر تماسی از اهمیت بسزایی برخوردارند. (خاک رنگین ۱۳۹۳).

یکی از بهترین راه حل ها برای از بین بردن عدم یکنواختی محصول گردو در افزایش صادرات آن، درجه بندی گردو با پوسته یا مغز گردو (پوسته- جدا) با استفاده از یک روش غیرمخرب می باشد (خلیفا و همکاران 2012).

در فرآوری پسته، جداسازی پسته های پوک و نارس از اهمیت زیادی برخوردار می باش د. در حال حاضر در ترمینال های فرآوری پسته از روش هایی

مانند: شناوری، پنوماتیکی و حوض خشک برای جداسازی پسته های پوک استفاده می شود. دستگاہ های که در حال حاضر برای جداسازی پسته های پوک از مغزین استفاده میشوند دارای معایبی هستند از جمله این معایب می توان به بالا رفتن آلوده شدن این پسته ها به سم افلا توکسین، انرژی مصرفی بالا، دقت جداسازی پایین، حجم زیاد دستگاہ و تولید سرو صدای زیاد و ایجاد گردوغبار فراوان اشاره کرد. (قضاوتی و همکاران ۱۳۹۱)

(Khalifa و همکاران ۲۰۱۱) در این پژوهش یک سیستم تشخیص گردو هوشمند تجزیه و تحلیل انتشار آکوستیک و شبکه عصبی چند لایه (MFNN) طبقه بندی و آزمایش شده برای طبقه بندی گردو در سه کلاس انجام شد. گردو را به دسته های خالی، متوسط و کامل بر اساس پری خود تقسیم شدند. به منظور تولید سیگنال های صدا، ورق فولادی جلا داده شده با قطر ۱۵۰ میلیمتر و شیب ۶۰ درجه استفاده شده است. چند درصد از نمونه ها برای آموزش و نمونه های باقی مانده برای آزمایش انتخاب شد. درصد CSR را برای گردو به طور کامل، متوسط و خالی به دست آمده ۹۷.۶۲، ۸۰.۰۰ و ۹۳.۳۳ بود، با توجه به جنبه های ک لی از نتایج می توان اعلام کرد که سیستم توسعه یافته به اندازه کافی موفق و ویژگی های صوتی با پری میوه گردو مرتبط بود.

(ایوانی و همکاران ۱۳۸۵) در خشکبار دهان بسته نظیر گردو جرم حجمی شاخص مناسبی از پوکی این محصول است که تا کنون روش سریع و غیر مخربی برای تشخیص آن ارائه نشده است. برای تولید صدا طرحی ارائه نمود که صدای حاصل از

غلتش را به دست آورد که شامل یک پروفیل فولادی است که با تغییر مکان پایه بلندتر در راستای افقی، شیب سطح غلش کم و زیاد می شود. تمام سطح داخلی پروفیل پالیش سیلی رویه برداری شد تا سطح خالص فولادی به صورت کاملاً براق اما در عین حال دارای تضرس شده و باعث شود تا گردو حداقل سرش را داشته باشد.

برای تولید صدای گردو سامانه ای طراحی نمود که بتواند ضربه یک چکش کوچک را با فواصل زمانی قابل کنترل، به قسمت شکمی گردو وارد کرده و میکروفن با فاصله یک میلی متر از شکم دیگر، پاسخ اکوستیکی گردو را برای آنالیز دریافت کند. (پیرسون ۲۰۰۱)

سیگنال تابعی از یک یا چند متغیر مستقل است که اطلاعاتی را در مورد یک پدیده فیزیکی یا بیولوژیکی در بردارد. این سیگنال ها به صورت الکتریکی، مکانیکی یا شیمیایی اند. سیگنال هایی که تولید می شوند با همدیگر مخلوط شده یا تحت تاثیر نویز قرار می گیرند. منظور از پردازش سیگنال های دریافتی، جدا کردن سیگنال مورد نظر از سیگنال های درهم آمیخته و نویزدار و سپس استخراج پارامتر های مفید سیگنال است. (خاک رنگین ۱۳۹۳)

یکی از تکنیک های مدل سای در حوزه هوش مصنوعی، سامانه های استنتاج فازی می باشد. از آنجایی که منطق فازی استوار بر منطق واقعی مورد استفاده در ذهن بشر است در مساله هایی که سلاقی فردی نقش تعیین کننده دارند کارایی بالاتری نسبت به بقیه روش ها مانند شبکه های عصبی دارد (zadeh, 1965). روش mamdani و sugeno دو سامانه استنتاج فازی رایج در ارتباط بین فضای ورودی و خروجی در مسائل مدل سازی

هستند (sugeno, 1977). روش استنتاج فازی mamdani رایج ترین متودولوژی فازی می باشد، به خصوص در وضعیت هایی که مسئله مبتنی بر نظرات افراد خبره است (mamdani and assilian, 1975). یکی از چالش های پیش رو در این سامانه یافتن قواعد اگر - آنگاه بین متغیر های ورودی و خروجی است. این قواعد به ندرت بوسیله افراد خبره به صورت قوانین خود آگاه مشخص میگردد و یا با توجه به داده های آزمایش به کمک روش هایی مانند خوشه بندی - cmean، خوشه بندی کاهشی، جدول جستجو و ..... به دست می آیند (لبافی، ۱۳۸۹). روش جدول جستجو از الگوریتم ساده ای پیروی می کند و در جایی که تعداد داده ها کم است از دقت بالاتری نسبت به دیگر روش ها برخوردار است (keshavarzi et al., 2011).

#### مواد و روش ها:

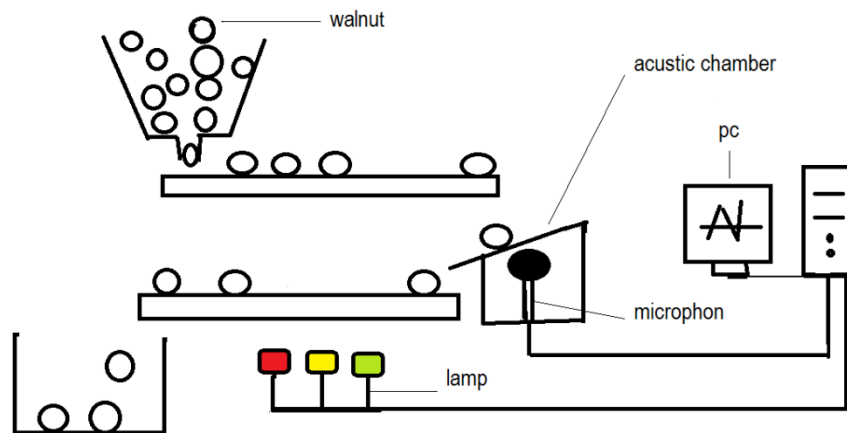
در این پژوهش به منظور تشخیص کیفیت مغز گردو، کار از دو قسمت نرم افزاری و سخت - افزاری تشکیل شده است. بخش نرم افزاری شامل برنامه های نوشته شده در MATLAB برای پردازش صدا و جداسازی گردهای مختلف از هم و نرم افزار AVS برای دریافت صدا و ارسال آن به رایانه و نرم افزار weka می باشد. بخش سخت افزاری نیز از دو بخش الکترونیکی و مکانیکی تشکیل شده است که شامل اجزا زیر می باشند: بخش الکترونیکی شامل رایانه، میکروفن و بخش مکانیکی شامل چمبر (محفظه صدا) می باشد. از این رو باید بخش سخت افزاری و نرم افزاری از هماهنگی بالای برخوردار باشند تا تشخیص کیفیت گردو به بهتری ن نحو صورت گیرد.

تعداد ۳۰۰ عدد گردوی مورد استفاده در

آزمایش ها، از یک باغ گردو و به صورت تصادفی

مرحله صداها بوسیله آکوستیک ضربه توسط محفظه صدا و میکروفن موجود در آن دریافت و ضبط گردید. برای آنالیز صدای برخورد از نرم افزار MATLAB استفاده شد. برای هر گردو از سه جهت پشت، پهلو و شکم با ارتفاع رهاسازی ۳۰ سانتی متر از سطح محفظه صدا، صدابرداری انجام شد.

واقع در شهرستان ملایر در استان همدان در سال زراعی ۱۳۹۲ انتخاب شد. به منظور یکسان بودن ژنوتیپ گردوها، از میوه های موجود بر روی یک درخت استفاده گردید. گردوها به مدت یک هفته در معرض آفتاب خشک شدند. داده های حاصل از سیگنال های صوتی در حوزه زمان برای تجزیه و تحلیل های بعدی در رایانه ذخیره شدند. در این



شکل ۱- طرحواره نمونه ای از سامانه سنجش کیفیت گردو و درجه بندی آن

بود ثبت شدند. در پایان گردوها را شکسته و وزن مغز آن ها نیز ثبت شد. جدول ۱ نمونه ای از مقادیر مربوط به ابعاد و اوزان گردو را نمایش می دهد.

اندازه گیری وزن توسط ترازوی دیجیتال انجام گرفت. به این صورت که تک تک گردوها توزین و اوزان اندازه گیری شده که شامل وزن مغز و پوست گردو

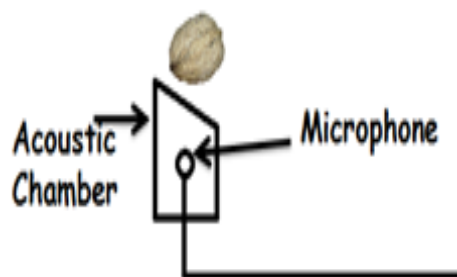
جدول ۱- ابعاد مختلف، وزن کل و مغز گردو برای نمونه ۱۵ عدد

| شماره | وزن مغز (gr) | وزن کل (gr) | حجم (ml) | شکم (cm) | عرض (cm) | طول (cm) |
|-------|--------------|-------------|----------|----------|----------|----------|
| 1     | 5.25         | 10.94       | 21.5     | 3.31     | 3.43     | 4.3      |
| 2     | 4.62         | 9.79        | 22.5     | 3.6      | 3.4      | 4.4      |
| 3     | 2.47         | 7.86        | 20       | 3.34     | 3.44     | 3.94     |
| 4     | 6.18         | 11.83       | 22       | 3.35     | 3.53     | 4.02     |
| 5     | 3.2          | 8.91        | 21       | 3.43     | 3.35     | 4.06     |
| 6     | 1.68         | 7.36        | 20       | 3.34     | 3.37     | 4.03     |
| 7     | 5.11         | 11          | 21       | 3.49     | 3.39     | 4.23     |
| 8     | 3.28         | 8.35        | 18       | 3.45     | 3.26     | 3.82     |
| 9     | 4.49         | 11.34       | 27       | 3.78     | 3.74     | 4.37     |
| 10    | 2.13         | 8.35        | 20       | 3.43     | 3.37     | 4.19     |
| 11    | 5.23         | 11.84       | 23       | 3.63     | 3.48     | 4.4      |
| 12    | 3.32         | 8.61        | 21       | 3.47     | 3.57     | 3.16     |
| 13    | 5.38         | 10.93       | 20       | 3.55     | 3.39     | 4.15     |
| 14    | 2.99         | 8.17        | 21       | 3.44     | 3.37     | 4.1      |
| 15    | 3.02         | 7.7         | 20       | 3.36     | 3.26     | 4.24     |

محفظه صدا (چمبر)

روی سطح با شیب ۴۵ درجه انتخاب شد. استفاده از چوب برای ساخت محفظه صدا به صورت دلخواه استفاده شد. بطور کلی با توجه به منابع محدودی که در مورد سنجش کیفیت گردو وجود داشت از سطح فولادی استفاده شده بود. شکل (۲)

برای دریافت صدا باید محفظه ای ساخته می شد که قادر به جمع آوری صدای برخورد گردوها با یک سطح باشد. تمامی سطح بدنه و سطح رویین آن از جنس چوب انتخاب شد. سطح آن نیز به منظور جلوگیری از سرش و عدم برخورد مجدد گردو

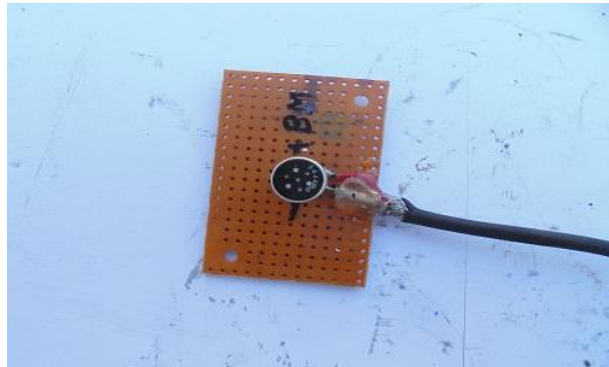


شکل ۲- طرح واره مخزن صدا (سمت راست) و تصویر مخزن صدای ساخته شده (سمت چپ)

## میکروفن

است. این نوع میکروفن در برابر فشار و حرارت مقاوم بوده ولی به رطوبت هوا و صدا های شدید حساس می باشد. این میکروفن در شکل ۳ نشان داده شده است.

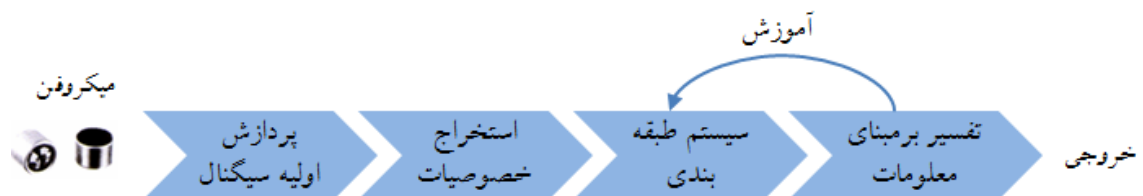
میکروفن از نوع عدس ی انتخاب شد و به فاصله ۵ سانتی متری از سطح محفظه صدا قرار داده شد. این میکروفن از یک خازن تشکیل شده است . مدل به کار رفته در این تحقیق از نوع پاناسونیک



شکل ۳- تصویر میکروفن استفاده شده در محفظه صدا

## اجزاء سیستم

شکل ۴ بلوک دیاگرام توصیف کننده سامانه طبقه بندی مورد نظر را نشان می دهد، که در ادامه هر یک از بلوک ها به اختصار تشریح خواهند شد:



۴- بلوک دیاگرام سامانه طبقه بندی

**استخراج خصوصیات :** هدف از استخراج خصوصیات، انتخاب خصوصیات معنی دار در سیگنال دریافتی می باشد که جهت طبقه بندی صحیح مورد نیاز است . سیگنال ورودی به بلوک استخراج ویژگی ها بیانگر سیگنال دیجیتال در حوزه زمان و خروجی آن بردار ویژگی ها است. روش های پردازش

**میکروفن:** وظیفه میکروفن انتقال صدای برخورد گردوها با صفحه چوبی، به قسمت پردازش اولیه از طریق کارت صدا است.  
**پردازش اولیه سیگنال :** در بخش پردازش اولیه صدا عملیاتی نظیر نرمال کردن داده ها صورت گرفت.

1. if (skew is skew1) and (sum is not sum1) then (output is pok) (1)
2. if (skew is skew1) and (sum is sum1) and (median is median3) then (output is por) (1)
3. if (skew is skew1) and (sum is sum1) and (median is median2) and (max is max4) then (output is pok) (1)
4. if (skew is skew1) and (sum is sum1) and (median is median2) and (max is max1) then (output is pok) (1)
5. if (skew is skew1) and (sum is sum1) and (median is median2) and (max is max2)

- قوانین در طبقه بندی ۳ کلاسه به طور کل ۳۷

قانون بوده که برای نمونه ۵ قانون عبارتند از:

1. if (skew is skew1) and (variance is var1) then (output is pok) (1)
2. if (skew is skew1) and (variance is not var1) and (stdev is stdev2) then (output is pok) (1)
3. if (skew is skew1) and (variance is not var1) and (median is median2) and (max is max4) then (output is pok) (1)
4. if (skew is not skew1) and (average is avr1) and (max is max1) then (output is motavaset)(1)
5. if (skew is skew9) and (average is not avr1) then (output is pok) (1)

#### طبقه بندی با درخت تصمیم

درخت های تصمیم به عنوان بخشی از سامانه های داده کاوی، ابزار قدرتمندی برای طبقه بندی محسوب می شوند. در این تحقیق نیز به منظور طبقه بندی گردو بر اساس میزان پُر بودن و با بکارگیری ویژگی های مستخرج از برخورد گردو با صفحه چوبی، از نرم افزار Weka و الگوریتم J48 استفاده شده است.

سیگنال در حوزه زمان به مقادیر پیک، میانگین<sup>۱</sup>، بیشینه<sup>۲</sup>، کمینه<sup>۳</sup>، مجموع<sup>۴</sup>، واریانس<sup>۵</sup>، کورتسیس<sup>۶</sup>، میانه<sup>۷</sup> و چولگی<sup>۸</sup> برای استخراج ویژگی ها نیازمند است.

سامانه های طبقه بندی: طبقه بندی صدا بر اساس منطق فازی انج ام گرفت. در طی فرآیند آموزش سیگنال هایی از طبقات مشخص، به طبقه بند داده شدند. طبقه بند در مرحله آموزش وزن های خود را طوری تنظیم می کند تا بتواند نتایج طبقه بندی مشخص را دوباره به بهترین شکل ممکن تولید نماید. در این پژوهش از نرم افزارهای WEKA و الگوریتم J48 و MATLAB برای طبقه بند منطق فازی استفاده گردید.

تفسیر بر مبنای معلومات: در این مرحله، سامانه بر اساس آموزش هایی که دیده است، می تواند در برابر ورودی های جدید بر مبنای اطلاعات قبلی تصمیم گیری کرده و طبقه ورودی جدید را مشخص نماید.

#### قوانین فازی

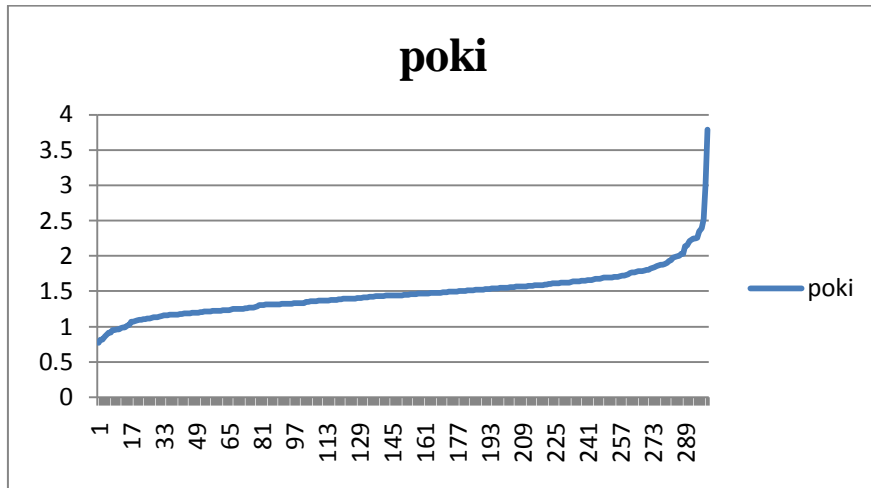
با استفاده از درخت تصمیم ایجاد شده در شکل ۳-۴ و شکل ۱۵-۳ قوانین فازی به صورت عبارات اگر- آنگاه ایجاد شدند و تمامی این قوانین با درجه اهمیت مساوی در مدل فازی قرار گرفتند البته ترتیب قرارگیری قوانین اهمیت ندارد. قوانین ایجاد شده در طبقه بندی ۲ کلاسه ۱۲ قانون بوده که برای نمونه ۵ قانون عبارتند از:

- <sup>۱</sup>- Average
- <sup>۲</sup>- Maximum
- <sup>۳</sup>- Minimum
- <sup>۴</sup>- Sum
- <sup>۵</sup>- Variance
- <sup>۶</sup>- Kurtosis
- <sup>۷</sup>- Median
- <sup>۸</sup>- Skewness

به منظور کلاس بندی گرد و بر حسب میزان مغز پری گردوها از یک شاخص علمی و ابداعی استفاده شد. شاخص مغز پری به این صورت تعریف شد.

(۳-۵)

که در آن  $W_m$  وزن مغز و  $W_t$  وزن کل و  $V_t$  حجم کل گردو تعریف شده اند. پراکندگی این شاخص در بین نمونه های گردو به صورت شکل ۵ می باشد.

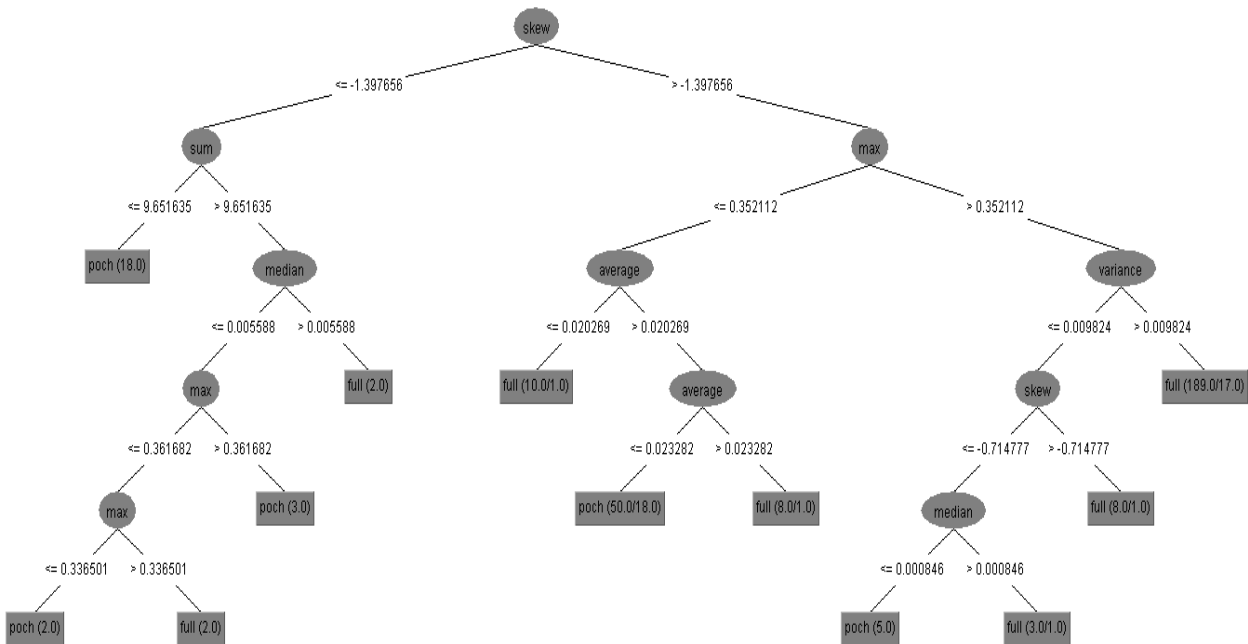


۵- پراکندگی شاخص در بین نمونه های گردو

ایجاد موتور استنتاج فازی

برای استخراج قوانین باید از بالاترین گره به سمت برگ های درخت حرکت کرد. نمونه ای از قوانین به صورت زیر آمده است:

نمونه ای از درخت تصمیم ایجاد شده به وسیله نرم افزار Weka در شکل ۶ نشان داده شده است.



شکل ۶- نمونه ای از درخت تصمیم ایجاد شده توسط نرم افزار Weka

اگر skew از  $-1/39756$  کوچکتر و sum از  $9/651635$  کوچکتر باشد، آنگاه گردوی مورد نظر پوک می باشد.



طبقه‌بندی توسط منطق فازی

به‌یکدیگر این امکان وجود نداشت که بتوان گردوها را به بیش از دو دسته تقسیم بندی نمود. به عنوان نمونه شکل ۷ نزدیکی داده‌ها را به یکدیگر بترتیب در ویژگی میانگین نشان می‌دهد. به دلیل حجم زیاد ویژگی‌ها از آوردن سایر ویژگی‌ها صرف نظر می‌شود.

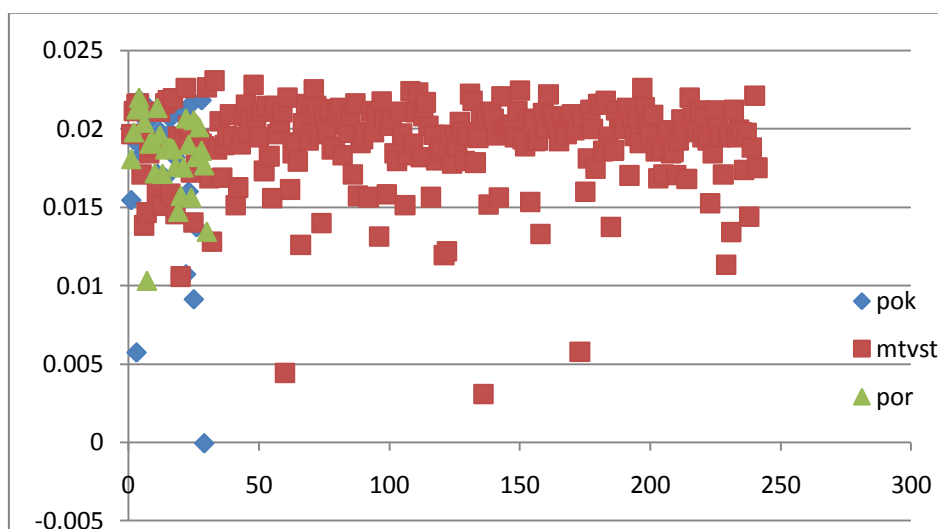
طبقه‌بندی گردوها به دو صورت انجام گرفت: در روش اول گردوها، توسط منطق فازی به دو گروه گردوهای پُر و گردوهای پوک طبقه بندی شدند. تعداد طیف‌های مورد بررسی این مرحله در جدول ۲ آورده شده است. در این مرحله بدلیل نزدیکی داده‌ها

جدول ۲-تنظیمات مرحله یادگیری و آزمون در ۲ کلاسه

| کل  | تعداد طیف‌های مورد آزمون | تعداد طیف‌های مرحله یادگیری | برچسب طبقه‌بندی |
|-----|--------------------------|-----------------------------|-----------------|
| ۸۱  | ۲۸                       | ۵۳                          | گردوهای پوک     |
| ۲۱۹ | ۷۳                       | ۱۴۶                         | گردوهای پر      |

جدول ۳- تنظیمات مرحله یادگیری و آزمون در ۳ کلاسه

| کل  | تعداد طیف‌های مورد آزمون | تعداد طیف‌های مرحله یادگیری | برچسب طبقه‌بندی |
|-----|--------------------------|-----------------------------|-----------------|
| ۵۶  | ۲۳                       | ۳۳                          | گردوهای پوک     |
| ۱۱۷ | ۴۷                       | ۷۰                          | گردوهای نیم پر  |
| ۱۲۷ | ۵۶                       | ۷۶                          | گردوهای پر      |



شکل ۷-پراکندگی داده‌ها در ویژگی میانگین

## نتایج داده کاوی

درخت‌های تصمیم رابطه بین ویژگی های طیف سیگنال حاصل از برخورد و حالت گردو را نشان می دهند. ردیابی<sup>۹</sup> یک شاخه از گره اصلی<sup>۱۰</sup> تا برگ، به یک حالت گردو منتهی می شود و رمز گشایی<sup>۱۱</sup> اطلاعات موجود در هر شاخه درخت به صورت جملات اگر- آنگاه فازی، قوانین لازم برای طبقه بندی فازی کلاس گردوها را فراهم می آورد. بدیهی است که در هر کدام از درخت ها، بالاترین گره، بهترین گره برای طبقه بندی است. سایر ویژگی ها در گره های درخت تصمیم به ترتیب نزولی اهمیت قرار می گیرند. همچنین در درخت های تصمیم تنها آن دسته از ویژگی های طیف قرار می گیرند که برای طبقه بندی صحیح اهمیت دارند و ویژگی هایی که اهمیت لازم برای طبقه بندی گردوها را ندارند از مدل بیرون نگه داشته می شوند. سطح توزیع داده ها برای مجموعه ویژگی هایی که یک طبقه را می سازند توسط اعدادی در داخل پرانتز در درخت تصمیم و در جلوی کلاس گ ردو، در آن طبقه آمده است. به طوری که، اولین عدد در داخل پرانتز بیانگر تعداد داده هایی است که توسط مجموعه ویژگی ها به طور صحیح قابل طبقه بندی بوده است و دومین عدد بیانگر تعداد داده هایی است که به طور اشتباه در آن طبقه قرار گرفته است.

## توابع عضویت

### توابع عضویت ورودی

با در نظر گرفتن مقادیر به دست آمده برای ویژگی های آماری طیف های حاصل از برخورد بر روی درخت های تصمیم، بر اساس این که کدام

شاخه ها از درخت تصمیم برای کلاس های گردو ایجاد شده است، توابع عضویت برای آن ویژگی ها در نرم افزار MATLAB به صورت زیر مشخص شدند. شکل ۸ توابع عضویت ورودی ایجاد شده برای گردوها را با توجه به درخت تصمیم در شکل ۶، نشان می دهند. از شکل ۱۰ می توان فهمید که عدد ۹/۶ یک آستانه برای مقدار عضویت ویژگی مجموع می باشد. تا قبل از این مقدار تابع عضویت مقدار عددی "۱" را تولید می نماید و بعد از آن فرض بر این گرفته می شود که به صورت خطی کاهش می یابد. تابع عضویتی که چنین پدیده ای را بیان دارد، smf<sup>۱۲</sup> است و بنابراین در این پژوهش به عنوان تابع عضویت برای ترسیم نقاط در فضای ورودی به یک مقدار عضویت به کار برده شد.

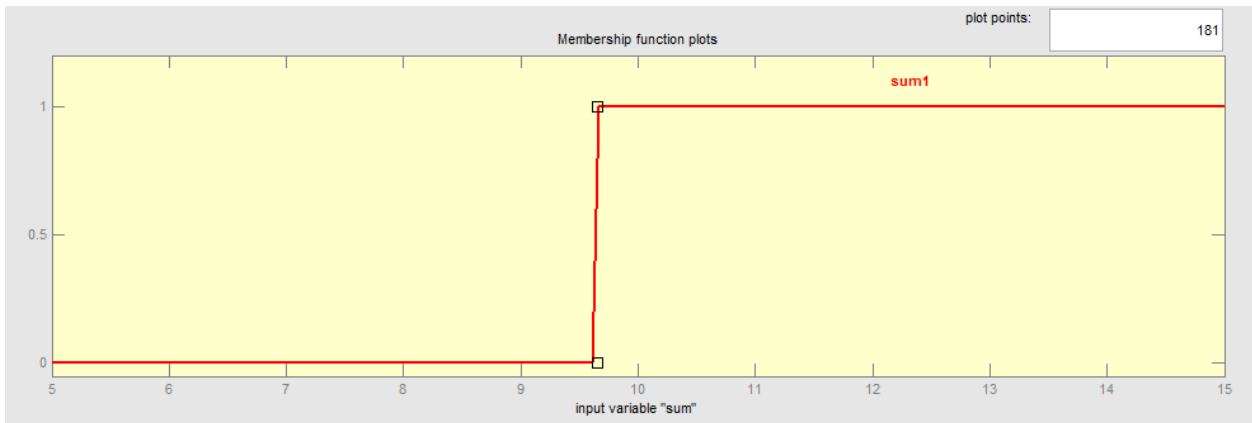
چنانچه مقدار ویژگی "بیشینه" از عدد ۰/۰۱۲۷۲۵- کوچکتر یا مساوی باشد، تابع عضویت، که بین مقیاس ۰ تا ۱ مشخص گردیده است، مقدار عضویت "۱" را اختصاص می دهد، به این معنی که میانگین اول می باشد. اگر مقدار آستانه ای از ۰/۰۱۲۷۲۵- بزرگتر باشد، تابع عضویت مقدار عضویت "۰" را تولید می نماید. ایجاد توابع عضویت برای سایر ویژگی ها در درخت های تصمیم گیری در تمامی این پژوهش به همین منوال بود.

<sup>۹</sup>- Tracing

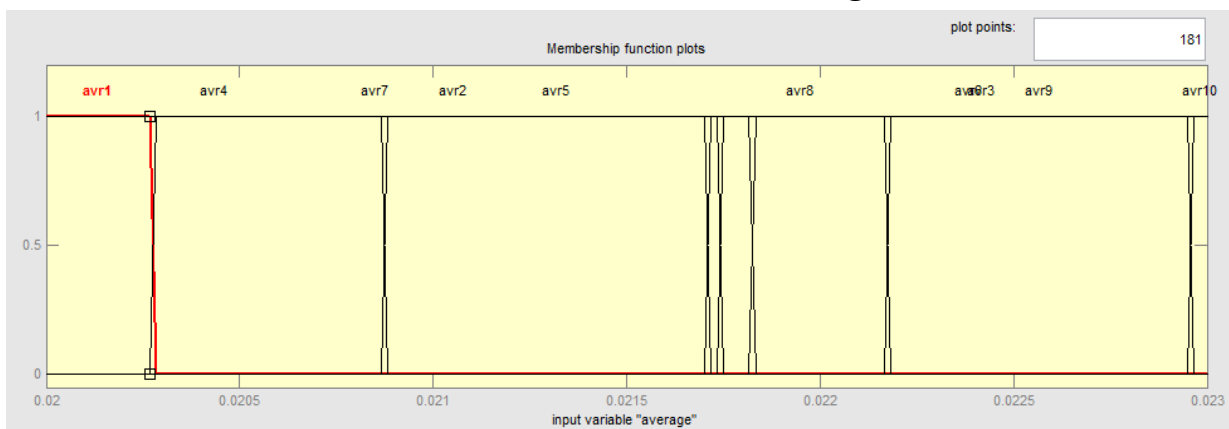
<sup>۱۰</sup>- Root node

<sup>۱۱</sup>- Decoding

<sup>۱۲</sup>- Trapezoidal membership function



شکل ۸- تابع عضویت برای ویژگی میانگین در طبقه بندی ۲ کلاس

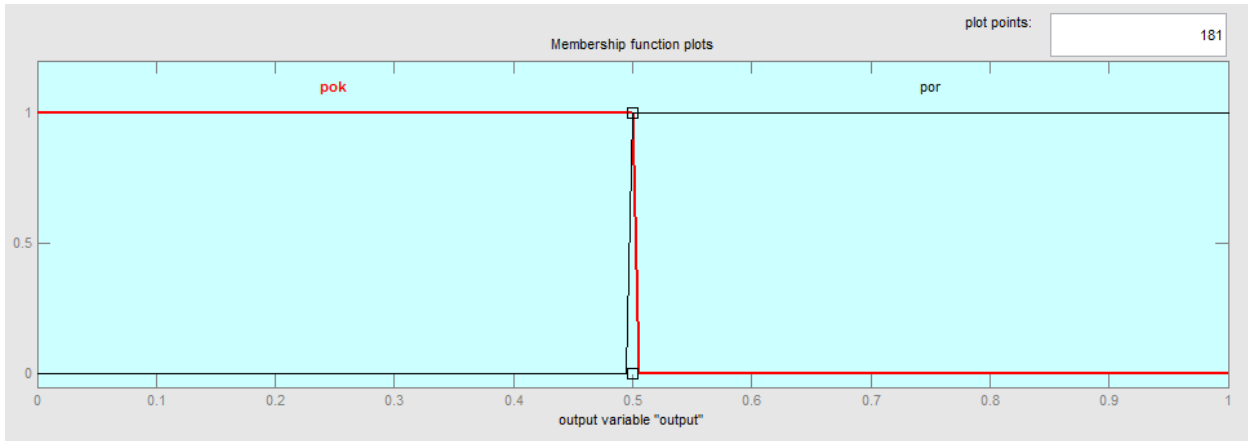


شکل ۹- تابع عضویت برای ویژگی میانگین در طبقه بندی ۳ کلاس

### تابع عضویت خروجی

خروجی های طبقه بندی فازی در واقع همان کلاس گردوها می باشد که به صورت Fill walnut و Empty walnut و mtvst Walnut برچسب گذاری شده اند. بنابراین دو خروجی برای طبقه بندی

فازی وجود دارد و برای آنها چهار تابع عضویت با محدوده مساوی در بازه ۰ تا ۱ ایجاد گردید. به طوری که محدوده ۰-۰/۵ برای کلاس گردوهای پر و محدوده ۰/۵-۱ برای کلاس گردوهای پوک در نظر گرفته شد.



شکل ۱۰- توابع عضویت برای خروجی فازی

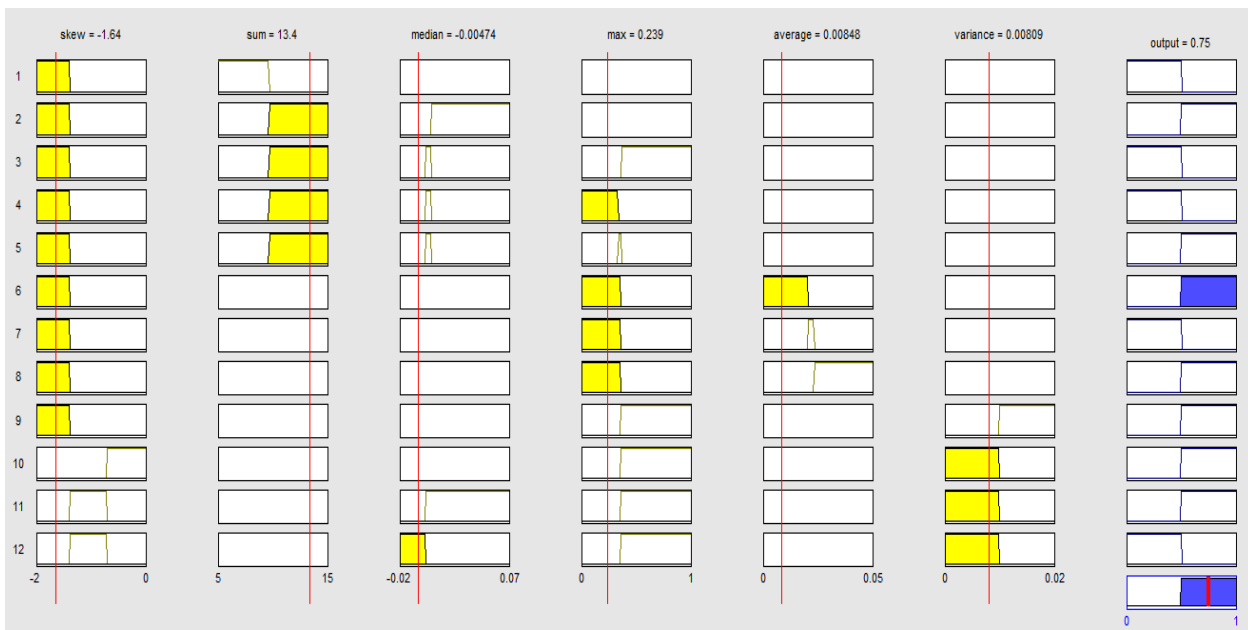
viewer ایجاد شده در شکل ۱۱ طبقه بندی ۲ کلاسه

خروجی فازی

نشان داده شده است.

خروجی سیستم فازی ایجاد شده را می توان

در ویرایشگر "Rule viewer" مشاهده نمود. Rule



شکل ۱۱- Rule viewer ۲ کلاسه ایجاد شده برای یک نمونه از داده‌ها

برخورد گردو با سطح چوبی دارد و می توان از این طریق به پر بودن، نیم پر بودن یا پوک بودن گردو پی برد . در مورد طبقه بندی گردو، درخت‌های تصمیم‌گیری به علت سادگی ساختار و ایجاد قوانین فازی و مقادیر آستانه ای توابع

نتیجه‌گیری

در این تحقیق از روش آزمون غیر منخرب صوتی، با تکنیک منطق فازی برای دسته بندی گردو استفاده گردید . چگالی گردو رابطه مستقیمی با شدت سیگنال ایجاد شده در اثر

neuro-fuzzy inference systems (ANFIS) for walnut sorting. *Australian Journal of Crop Science*. AJCS ۶(۲):۱۸۳-۱۸۷.

۸- Khalesi, S., Mahmoudi, A., Hosainpour, A., Alipour, A. ۲۰۱۲. Detection of Walnut Varieties Using Impact Acoustics and Artificial. Neural Networks (ANNs). *www.ccsenet.org/mas Modern Applied Science* Vol. ۶, No. ۱; January

۹-Khalif, S., Komarizadeh, M.H., Tous, B., Nikbakht, A.M. ۲۰۱۱. An intelligent system for grading walnuts based on acoustic emission and neural network. *Journal of Food, Agriculture & Environment* Vol. ۹ (۱): ۱۰۹ - ۱۱۲

عضویت، باعث آسان نمودن سیستم استنتاج فازی با دقت بالا می‌گردد. مدل نهایی فازی ارائه شده برای طبقه بندی گردو به ۲ کلاس با دقت ۰/۰۸۷ درصد جداسازی و ۳ کلاس با دقت ۸۰ درصد جداسازی بدست آمد. آنچه که در جداسازی قابل توجه بود این است که جداسازی گردوهای متوسط از دو دسته دیگر دشوارتر بود.

#### منابع

- ۱- ایوانی، ا. مینایی، س. ۱۳۸۵. اندازه گیری حجم گردو، مبتنی بر امواج ایستایی شدید کننده هلمهولتس. *مجله علوم کشاورزی ایران*.
- ۲- خاک‌رنگین، ر. ۱۳۹۳. طراحی و ساخت سامانه سنجش کیفیت گردو به روش غیر مخرب با استفاده از منطق فازی. پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه آزاد اسلامی واحد تاکستان.
- ۳- دوستی، آ، قضاوی، م. ملکی، ع و محمودی، م. ۱۳۹۰. جداسازی فندق‌های پر از پوک با استفاده از شبکه عصبی مصنوعی. اولین همایش ملی مباحث نوین در کشاورزی. دانشگاه آزاد ساوه.
- ۴- عباس زاده، ر. لبافی، ر. رجی پور، ع. و احمدی، ح. ۱۳۹۱. پیش بینی مشتری پسندی هندوانه بر اساس داده‌های ارزیابی حسی به کمک مدل فازی خبره. هفتمین کنگره ملی مهندسی ماشین‌های کشاورزی و مکانیزاسیون. دانشگاه شیراز.
- ۵- قضاوتی، م. دوستی، آ. ۱۳۹۱. جداسازی پسته - های پوک از مغز دار با پردازش صدا و شبکه های عصبی. هفتمین کنگره ملی مهندسی ماشین‌های کشاورزی و مکانیزاسیون. دانشگاه شیراز.
- ۶ - کانون هماهنگی دانش و صنعت گردوی کشور. ۱۳۹۰. نقشه راه گردو.
- ۷- Khalifa, S., Komarizadeh, M H. ۲۰۱۲. An intelligent approach based on adaptive

**The separation nut full, half full and empty non-destructive method using fuzzy logic**  
Reza khak rangin<sup>\*1</sup>, Davood M. Zamani<sup>1</sup> and Sakine khak rangin<sup>2</sup>

Received: 18 May 2016

Accept: 20 June 2016

**Abstract**

Walnut is one of the most important horticultural crops around the world. It also plays an important role in agriculture of Iran. One reason for the small amount of export Persian walnut, uniform product is to use different varieties of the reasons for One of the best solutions to eliminate the lack of uniformity in the export of goods Walnut, grading walnut or walnut shell (shell apart) using a nondestructive method is. The overall objective of this study was to isolate nut full, half full and empty, without breaking them, based on analysis methods and fuzzy logic was sound. Walnut separation using acoustic sound processing approach was used. In this context the isolation and detection of the desired quality parameters were studied. Some of these parameters can be geometric features, size and shape of a walnut cited. For this purpose, 300 Walnut for use in experiments randomly selected from a garden walnuts and walnut. In this stage each of the three for the back, sides and belly with a height of 30 cm from the surface of the voice box, was released, The more acoustic sounds by tapping sound chamber made with wood surface and a slope of 45 degrees was recorded by the microphone and get in it. The data stored in computers and coding of audio signals in the time domain was done in MATLAB software programming environment, Then were analyzed by fuzzy logic. The results of this study showed that, in the classification of walnut, decision trees because of their simplicity and structure of fuzzy rules and threshold values of membership functions, it is easy to Fuzzy Inference System with high precision. Fuzzy final version submitted for classification of walnut to 2 classes 3 classes of accuracy 087/0 per cent of isolation and separation was achieved with an accuracy of 80 0/0 percent.

**Key words:** Walnut, fuzzy logic, sound processing, nondestructive testing, calibration